TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TRABZON ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

Funda ÖZBAY (İş ve Meslek Danışmanı)

Gültaç TIĞDAŞ (İş ve Meslek Danışmanı)

Fatmagül SERTEL (Memur)

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda toplumsal sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam arttırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmakta, projeler yürütülmektedir. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2007 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam politika ve hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR hizmetlerini daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla 2015 yılı için kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiştir. Hazırlanan Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun tüm taraflarla paylaşılarak, aranan mesleklerde eğitim/programların düzenlenmesi ve işsizliğin azaltılması hedeflenmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olacaktır.

Bu çalışmada emeği geçen Trabzon Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüz personeli ile katkı veren işveren/işveren vekillerine teşekkür eder, ilimiz İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun tüm taraflara hayırlı ve yararlı olmasını dilerim.

A. Celil ÖZ

Trabzon Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece Çalışma ve İş Kurumu için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı Mart-Nisan aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 132 bin 34 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 103 bin 390'dIr. İlimizde bu kapsamda 2 bin 375 işyeri tespit edilmiş ve bin 887 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 92 tanesi 2-9 çalışanı olan işyerleridir.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı

anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2015 yılı "İşgücü Piyasası Araştırması" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle İşgücü Piyasası Araştırması çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Mustafa SEZGİN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 2
ÖNSÖZ 4
TABLOLAR LİSTESİ 7
GRAFİKLER LİSTESİ 9
KISALTMALAR 10
YÖNETİCİ ÖZETİ 11
GİRİŞ 14
BİRİNCİ BÖLÜM 16
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 16
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 16
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 16
İŞKUR GÖSTERGELERİ 18
KAYITLI İŞSİZ 19
AÇIK İŞLER 19
İŞE YERLEŞTİRMELER 21
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 22
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 23
İKİNCİ BÖLÜM 24
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 24
AMAÇ VE YÖNTEM 24
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM /İŞYERİ VERİLERİ 26
AÇIK İŞLER 41
AÇIK İŞLERDE ARANAN BECERİLER 55
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 62
İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ 75
SONUÇ 82
KAYNAKÇA 84
EKLER 85
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu 85
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 92
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 93
Ek 4- Ek Tablolar 101
EK 5 -2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri TRABZON 101

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 :İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 16

Tablo 2 :Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 19

Tablo 3 :Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 20

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı 22

Tablo 5 :Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*) 23

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*) 23

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*) 24

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı 27

Tablo 9: Trabzon'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 28

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 31

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 32

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları 33

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 34

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 35

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 35

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler 36

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı 37

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 37

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı 40

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları 42

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları 44

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 45

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 45

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 46

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 47

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 48

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 49

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 50

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları 50

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları 51

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 51

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 52

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 52
Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 53
Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 54
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı 54
Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi 57
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 58
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 59
Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 60
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 60
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 61
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 61
Tablo 44 : Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 62
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı 63
Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı 64
Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler 66
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 69
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 70
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 71
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 73
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 74
Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 76
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları 77
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 78
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek 79
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 79
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 80
Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 81

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1 :İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 17
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı 18
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş..... 20
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme 21
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 29
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 30
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar..... 32
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları..... 38
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı 39
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı..... 39
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri..... 41
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları 43
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı..... 44
Grafik 14 :Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı 48
Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 57
Grafik 16 : İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 62
Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı.....65
Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri.....66
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri.....67
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*.....68
Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri.....72
Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri.....73
Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri.....75

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Trabzon ili için geçmiş altı yıllık dönemdeki işgücü göstergeleri incelendiğinde; işgücüne katılım oranı en yüksek değeri 59,7'yle 2009 yılında almıştır. Bu dönemde istihdam oranı 55,8, işsizlik oranı ise 6,6'dır. Geçmiş altı yılın en yüksek işsizlik oranı ise %7,4 ile 2013 yılında alınmıştır.

İŞKUR'dan alınan verilere göre 2015 yılı (Ocak-Haziran) için İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 35.128'dir. 2014 yılı sonu itibariyle İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı ise 28.798'dir. Mesleklere göre incelendiğinde ise bu iki yılda da en fazla kayıtlı meslek Beden İşçisi (Genel) mesleğidir.

2014 yılında işverenler tarafından 13.224 açık iş talebinde bulunulmuş olup bunun 2.527'si Beden İşçisi(Genel) mesleğinde olmuştur. 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde ise işverenler tarafından 10.104 açık iş talebi gelmiş olup birinci sırada 1.703 kişiyle Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almaktadır.

2014 yılında toplam 7.770 kişi kurumumuz aracılığıyla işe yerleştirilmiştir. En fazla işe yerleştirme 1956 kişiyle Temizlik Görevlisi mesleğinde yapılmıştır. 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde ise toplam 6.260 kişi kurumumuz aracılığıyla işe yerleştirilmiştir. En fazla işe yerleştirme 1.543 kişiyle yine Temizlik Görevlisi mesleğinde olmuştur.

İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine ve 2014 yılı içerisinde ildeki işgücü piyasası ihtiyaçlarına göre 2014 yılında 303 adet, 2015 Ocak-Haziran dönemine ise 485 adet kurs/program açılmıştır.

Bir işyerinde çalışırken, işini kaybedenler, uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılamak, kendilerinin ve aile fertlerinin zor duruma düşmelerini önlemek amacıyla işsizlik ödeneğinden faydalanmaktadır. 2014 yılında toplam 4.231 kişi, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde ise 3.449 kişi işsizlik sigortası hak etmiştir.

Trabzon İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında toplam 2.375 işyeriyle görüşülmüştür. Bu işyerlerinden 92 tanesi 2-9 kişi çalıştıran işyerleri, 2.283 tanesi 10+ kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır.

Bu işyerlerinin sektörel dağılımları dikkate alındığında Trabzon'da ilk üç sırada Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İnşaat ve İmalat sektörleri bulunmaktadır.

Çalışma kapsamında ziyaret edilen işyerlerinde toplam 40.113 kişi çalışmaktadır. Sektörlere göre çalışan sayısı oranlarına bakıldığında ilk sırada 8.708 çalışan ve %21,7'lik oran ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü gelmektedir.

Araştırma kapsamındaki firmalarda çalışanların cinsiyet oranlarına bakmak gerekirse İstihdam edilenlerin % 75'i erkek %25'si kadındır.

Araştırma verileri ışığında meslek gruplarına göre istihdama bakıldığında Trabzon için toplamda en fazla istihdamın Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubunda yoğunlaştığı görülmektedir.

Trabzon ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinde toplam 1.051 farklı meslekte çalışan tespit edilmiştir. Toplamda en fazla çalışılan ilk üç meslek Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı şeklinde sıralanmaktadır.

Trabzon genelinde görüşülen 2.028 iş yerinden toplam 925 açık iş tespit edilmiştir. İl genelinde açık iş oranı %2,3'tür.

Ziyaret edilen 2.028 işyerinden 254 tanesi açık işi olduğunu bildirmiştir. Açık iş verme oranı %12,5'tir.

Açık işlerin sektörlere ve cinsiyetlere göre sınıflandırılmasına bakıldığında alınan 925 kişilik açık iş için %10 oranında kadınların % 59 oranında da erkeklerin tercih edildiği görülmektedir.

Açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında en fazla paya %21'lik oranla İmalat sektörünün sahip olduğu saptanmıştır.

Meslek gruplarına göre açık iş oranlarında Trabzon' da ilk sırayı iki meslek grubu paylaşmıştır. Bunlar; Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarıdır.

Araştırma kapsamında Trabzon'da toplam 144 adet farklı meslekten 925 açık iş alınmıştır. En fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olup toplam açık işlerin %16,6'ünü oluşturmaktadır.

Trabzon ilinde yapılan çalışma kapsamında alınan açık işlerin tamamında istenen becerilerin oranı incelendiğinde genel olarak işverenlerin en fazla önem verdiği beceri %66 ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübeye sahip olma becerisidir.

Yapılan araştırmada açık işlerin karşılanmasında eğitim seviyesinin önemi tespit edilmeye çalışılmıştır. Trabzon'da alınan 925 açık iş' in %47'sinde eğitim durumu önemli değilken %25'inde Genel lise mezunu kişilerin arandığı görülmüştür.

Eğitim durumu ve cinsiyete göre açık iş dağılımı incelendiğinde; kadınların erkeklere oranla daha çok Genel lise düzeyindeki açık işler için tercih edildiği göze çarpmaktadır.

İşverenlerce açık işler için arama kanalları incelendiğinde en çok talep edilen arama kanalı yüzde 69,7 ile Akraba-Eş Dost'tur.

İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme durumları incelendiğinde il bazında ziyaret edilen 2.028 işyerinin %28,3'ü eleman temininde güçlük yaşadıklarını belirtmişlerdir.

İl bazında Temininde Güçlük Çekilen Meslek grupları verileri incelendiğinde en fazla temininde güçlük çeken ve açık işveren meslek grubu Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur.

İl düzeyinde yapılan araştırmalarda 2015 yılında en fazla temininde güçlük çekilen meslek % 8,03 'lik oranla Garson (Servis Elemanı) mesleği olmuştur.

İl genelinde yapılan araştırma sonuçlarına göre, eleman temininde güçlük çeken işverenlerin, teminde güçlük çekme nedenlerinin başında ilk sırayı Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman bulunamaması almaktadır.

Sektörel olarak net istihdam değişim oranlarını incelediğinde ilk sırayı 21,7% ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü almaktadır.

Meslek grupları itibariyle net istihdam değişim oranlarında en fazla değişim oranının yüzde 5,1 'le Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubuna ait olduğu görülmüştür.

İl bazında net istihdam artış ve azalışı beklenen meslekler kendi arasında sıralandığında Beden İşçisi (İnşaat) mesleği istihdam artışı beklenen meslekler arasında birinci sırayı alırken Büro Memuru (Genel) mesleği de gelecek dönemde en çok azalış beklenen meslek olarak belirlenmiştir

GİRİŞ

Trabzon ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Trabzon ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Araştırması sonuçlarını analiz ederek Trabzon işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR90** olarak sınıflandırılan iller Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin ve Gümüşhane'dir.
Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Trabzon ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Trabzon iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Trabzon ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[1]

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	59,5	55,8	6,1
2009	59,7	55,8	6,6
2010	56,4	52,8	6,3
2011	54,9	51,1	7,0
2012	54,4	50,6	6,9
2013	50,3	46,6	7,4

Kaynak: TÜİK

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Trabzon ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranıdır. İşsizlik oranı yıllar itibariyle artış göstererek 2013 yılında

[1] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

%7,4 olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl için İşgücüne Katılma Oranı %50,3, İstihdam Oranı ise %46,6 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar azalış göstermiştir. İşgücüne katılım oranı, ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2009 yıllarında sabit bir seyir izlerken, 2009 sonrasındaki yıllarda sürekli olarak düşüş eğilimi göstermektedir. Söz konusu oran 2012-2013 döneminde 4 puanlık bir azalışla en sert düşüşü göstermiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması, ikinci durumda ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişememesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre azalış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte

yorumlandığında ise, Trabzon ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı fakat bu duruma nazaran istihdam alanlarının artmadığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Trabzon ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Ancak bu gelişmelere rağmen istihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasının üzerinde işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının altındadır. Bunlar da Trabzon ili işgücü piyasası için olumlu göstergelerdir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Trabzon ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Trabzon ilinde 13 bin 886 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 35 bin 128'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken, kadınlarda ise 2010 yılında 4 bin 444 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç kat artarak 14 bin 446 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü

piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Kayıtlı İşsiz**
Beden İşçisi (Genel)	3.358
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	2.573
Büro Memuru (Genel)	1.740
Beden İşçisi (Temizlik)	1.674
Temizlik Görevlisi	1.528
Satış Danışmanı	1.378
Sekreter	1.118
Şoför-Yük Taşıma	1.012
Ön Muhasebeci	866
Garson (Servis Elemanı)	545
Diğer Meslekler	19.336
Toplam	35.128

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 35 bin 128'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında büro memuru, beden işçisi (temizlik), temizlik görevlisi, satış danışmanı, sekreter, şoför-yük taşıma, ön muhasebeci ve garson(servis elemanı) mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin daha çok sezonluk çay imalatı yapılan firmalarda icra edildiği ve en çok bu sektörde iş arayan ve işveren bulunduğundan kayıtlı işsizler nitelik gerektirmeyen meslekler yönünde ağırlık kazanmıştır.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 2 bin 501 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 13 bin 224 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 10 bin 104 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş

sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi almış, bu meslekleri sırasıyla Güvenlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), Beden İşçisi (Temizlik), Garson (Servis Elemanı), Satış Danışmanı, Çay Eksperi ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi izlemiştir.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Açık İş**
Beden İşçisi (Genel)	1.703
Temizlik Görevlisi	1.613
Güvenlik Görevlisi	1.031
Büro Memuru (Genel)	708
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	613
Beden İşçisi (Temizlik)	384
Garson (Servis Elemanı)	348
Satış Danışmanı	246
Çay Eksperi	242
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	161
Diğer Meslekler	3.055
Toplam	**10.104**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 2 bin 281 olan işe yerleştirme artarak 2011 yılında 3 bin 937'ye çıkmıştır. 2012 yılında ise düşüşle 3 bin 238'e düştüğü görülmektedir. 2012 yılından sonra ise sürekli bir artış görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 6 bin 236 olarak gerçekleşmiş olup yıl sonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Güvenlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), Beden İşçisi (Temizlik), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Hasta ve Yaşlı Bakım Elemanı, İmal İşçisi ve Satış Danışmanı meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**İşe Yerleştirme**
Temizlik Görevlisi	1.543
Beden İşçisi (Genel)	1.085
Güvenlik Görevlisi	1.038
Büro Memuru (Genel)	679
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	436
Beden İşçisi (Temizlik)	376
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	143
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	97
İmal İşçisi	96
Satış Danışmanı	64
Diğer Meslekler	703
Toplam	**6.260**

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 485 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam bin 565 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 3 bin 961 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 432 İEP düzenlenmiş olup 620 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 46 adet kurs düzenlenmiş olup 793 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	46	793	4432	620	7	152	485	1.565	444	3.961
2014	56	941	2238	377	9	242	303	1.560	558	3.614
2013	60	1.048	3394	653	16	407	470	2.108	664	3.142
2012	103	1.813	1124	288	4	294	231	2.395	662	1.824
2011	99	2.024	992	289	6	451	197	2.764	220	557
2010	83	1.782	110	11	5	150	98	1.943	44	166

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Trabzon ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 6 bin 598 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 2 bin 540'ı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	6.598	3.449
2014	8.397	4.231
2013	7.020	3.625
2012	5.847	3.078
2011	3.781	2.414
2010	3.336	2.309

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Temizlik Görevlisi	216
Beden İşçisi (Genel)	209
Satış Danışmanı	104
Beden İşçisi (Temizlik)	92
Büro Memuru (Genel)	90
Şoför-Yük Taşıma	80
Ön Muhasebeci	71
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	65
Sekreter	49
Diğer Meslekler	1.564
Genel Toplam	**2.540**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" 2 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Trabzon ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Trabzon ilinde 2 bin 28 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 40 bin 113 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Trabzon ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 2 bin 28 işyeri için veri üretilmiştir. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
Madencilik ve taş ocakçılığı	8
İmalat	299
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	7
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
İnşaat	521
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	540
Ulaştırma ve depolama	173
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	183
Bilgi ve iletişim	21
Finans ve sigorta faaliyetleri	18
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	49
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	61
Eğitim	66
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	29
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	16
Diğer hizmet faaliyetleri	33
Genel Toplam	**2.028**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İnşaat (yüzde 25,7) ile İmalat (yüzde 14,7) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 70'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Trabzon ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarıdan fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Trabzon'da üçüncü sıradadır.

Trabzon ilinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Türkiye genelinde de en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Trabzon ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Trabzon ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 40 bin 113 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 75,5'i erkek, yüzde 24,5'i kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi

istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Trabzon'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Trazbzon ilinde en fazla çalışanın bulunduğu Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın oranlarının gerisindedir. Kadınların Trabzon'da çalışanlar içerisindeki oranının düşük olmasının bir diğer nedeni de Türkiye genelinde Eğitim ve Sağlık sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır. Bu sektörde çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki oranı yüzde 10'un üzerindedir. Trabzon'da ise bu iki sektörün toplam çalışanlar içerisindeki payı yüzde 7'nin biraz üzerindedir ve Eğitim sektöründe erkek çalışan sayısı kadın çalışan sayısından daha fazladır.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Trabzon'da sadece Sağlık sektöründe çalışan kadın sayısı erkek sayısından daha fazladır.

Trabzon'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Trabzon'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	166	15	181
İmalat	5.121	1.760	6.881
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	295	67	363
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	11	23
İnşaat	7.661	553	8.213
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	6.575	2.133	8.708
Ulaştırma ve depolama	3.109	380	3.489
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.132	977	3.108
Bilgi ve iletişim	246	78	324
Finans ve sigorta faaliyetleri	152	74	226
Gayrimenkul faaliyetleri	55	23	78
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	690	182	873
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.942	1.688	3.630
Eğitim	728	703	1.431
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	569	1.004	1.573
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	445	52	497
Diğer hizmet faaliyetleri	372	143	516
Genel Toplam	**30.270**	**9.843**	**40.113**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da en fazla çalışan Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve İmalat sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 59'u bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 67'si bu sektörlerde iken çalışanlarda 8 puanlık bir düşüş söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörler aynı olup sıralaması İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat olarak farklılık göstermektedir. Kadınlarda ise en fazla Toptan ve Perakende Ticaret daha sonra sırası ile İmalat ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerindedir. Toptan Perakende ve Ticaret ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe Trabzon'da kadınların çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye genelindeki oranın oldukça üzerindeyken Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe ise Türkiye genelinin oldukça altındadır.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 20'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Trabzon'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Trabzon'da da aynı durum söz konusudur. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Trabzon'da bu sayı 23'tür. Trabzon'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler İdari ve Destek Hizmetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörleridir. Trabzon'da ilk sırada yer alan İdari ve Destek Hizmetleri sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada bulunmaktadır.

Trabzon ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin %29,1'i 5-9 yıllık işyerleridir. Daha sonra ise daha 5 yılını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 47'si bu iki gruba aittir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Trabzon ilindeki işyerlerinin yaş grupları benzerlik göstermektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar grubundadır. Çalışanların yüzde 21'i bu meslek grubundadır. Türkiye genelinde bu meslek grubu ikinci sıradadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Meslek Grubu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.963	2.081	4.044
Hizmet Ve Satış Elemanları	4.144	1.994	6.139
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5.350	2.486	7.836
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	17	4	21
Profesyonel Meslek Mensupları	2.162	1749	3.911
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	7.751	615	8.366
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3.049	432	3.481
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	5.058	332	5.391
Yöneticiler	776	149	925
Genel Toplam	**30.270**	**9.843**	**40.113**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde çalışanların yüzde 20'si Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Trabzon ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye geneline yüksektir. Trabzon'da erkeklerin yüzde 17,8'i, kadınların ise 25,3'ü nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Trabzon'da kadınların yüzde 17,8'inin, erkeklerin ise yüzde 7,2'sinin bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir. Trabzon'da erkekler en fazla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Nitelik Gerektirmeyen meslek gruplarında çalışırken, kadınlar ise Büro Hizmetleri ile Nitelik Gerektirmeyen meslek gruplarında çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde Büro Hizmetlerinde çalışan kadın sayısı aynı meslek grubunda çalışan erkek sayısından daha fazladır. Türkiye genelinde ise kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Trabzon ilinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışan kadın oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı
Satış Danışmanı	Telefon Santral Operatörü	Beden İşçisi (İnşaat)
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Pazarlamacı	Aşçı	Büro Memuru (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Hemşire	Garson (Servis Elemanı)
Tır-Çekici Şoförü	Ön Muhasebeci	Pazarlamacı
Büro Memuru (Genel)	Muhasebeci	Telefon Santral Operatörü
Sıvacı	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	Aşçı

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği görülmektedir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Trabzon ilinde yüzde 43'tür. Trabzon Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Türkiye geneline yakın oranlarda kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Madencilik ve taş ocakçılığı	37,5%	0,3%
İmalat	56,3%	19,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	40,0%	0,3%
İnşaat	23,5%	14,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	49,2%	30,5%
Ulaştırma ve depolama	38,7%	7,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	58,5%	12,3%
Bilgi ve iletişim	33,3%	0,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	64,6%	1,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	66,7%	0,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	46,8%	2,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	50,8%	3,6%
Eğitim	49,2%	3,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	53,8%	1,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6,7%	0,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	34,4%	1,3%
Genel Toplam	**43,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörleridir. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Gayrimenkul Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranları oldukça düşüktür. Gayrimenkul Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetlerinde ise İŞKUR'un hizmet ağı diğer sektörlere göre daha geniştir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Trabzon ilindeki işyerleri için Türkiye geneline yakın olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır. Trabzon ilinde işyerlerinin yüzde 6,3'ü part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Trabzon'da part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	4,8%	104	299	402
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	40,0%	66	256	322
İnşaat	3,7%	39	386	425
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	4,4%	156	289	445
Ulaştırma ve depolama	6,4%	103	349	452
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	19,3%	243	506	749
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,1%	2	2	4
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7,6%	47	140	187
Eğitim	7,7%	46	117	162
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23,1%	287	159	446
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	13,3%	5	9	14
Diğer hizmet faaliyetleri	6,3%	0	12	12
Genel Toplam	**6,3%**	**1.097**	**2.525**	**3.622**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da araştırma kapsamına giren 16 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 12 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışanı olan işyeri görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörde part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 19,3'tür. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründeki yaklaşık her üç işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Türkiye genelinde en yüksek orana sahip olan Sağlık sektörü, Trabzon'da ikinci sırada yer almaktadır. En düşük orana sahip olan Madencilik sektöründe ise İlde işyeri bulunmamaktadır.

Trabzon ilinde çalışanların yüzde 9'u part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Trabzon geneline göre part-time çalışanı olan işyeri daha yaygındır.

Trabzon'da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 30,3'ü kadındır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Trabzon'da part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Hemşire	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)
Satış Danışmanı	Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Bulaşıkçı (Stevard)	Şoför (Yolcu Taşıma)	Hemşire
Misafir İlişkileri Görevlisi (Guest Relations Officer)	Aşçı	Aşçı
Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Temizlik Görevlisi
Hava Limanı Yolcu Hizmetleri Görevlisi	Servis Şoförü (Okul)	Satış Danışmanı
Servis Rehberi (Okul)	Diğer Elektrik Teknisyenleri	Şoför (Yolcu Taşıma)
Aşçı	Servis Komisi	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Büro Memuru (Genel)	Elektrikçi (Genel)	Servis Komisi

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Garson (Servis Elemanı), Beden İşçisi (İnşaat), Güvenlik Görevlisi olmuştur.

Trabzon ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 18,1'i vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Trabzon ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	25,0%	0	112	112
İmalat	24,4%	338	1.676	2.014
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	60,0%	42	245	287
İnşaat	4,9%	60	582	641
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	19,4%	547	1.128	1.675
Ulaştırma ve depolama	11,0%	93	769	862
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	52,6%	575	1.416	1.992
Bilgi ve iletişim	22,2%	16	90	106
Finans ve sigorta faaliyetleri	5,9%	4	4	9
Gayrimenkul faaliyetleri	66,7%	21	40	61
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,3%	8	120	128
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	34,0%	1.332	1.245	2.577
Eğitim	3,1%	58	42	100
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11,5%	692	359	1.051
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	13,3%	5	16	21
Diğer hizmet faaliyetleri	9,4%	56	39	95
Genel Toplam	**18,1%**	**3.848**	**7.882**	**11.731**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler sırasıyla; Gayrimenkul Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri iken, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde Trabzon ilindeki gibi ikinci sırada yer almaktadır.

Trabzon ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 32,8'i kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 39,1'i vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Telefon Santral Operatörü	Garson (Servis Elemanı)	Telefon Santral Operatörü
Hemşire	Güvenlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)
Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı
Büro Memuru (Genel)	Telefon Santral Operatörü	Büro Memuru (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Hemşire
Bulaşıkçı (Stevard)	Şoför-Yük Taşıma	Güvenlik Görevlisi
Kasiyer	Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	Beden İşçisi (İnşaat)	Aşçı
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Temizlik Görevlisi, Telefon Santral Operatörü ile Hemşire almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Trabzon ilinde erkeklerde Temizlik Görevlisi, Garson(Servis Elemanı) ve Güvenlik Görevlisi iken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 7,9'u ihracat yapmaktadır. İlde 8 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 11,4'ü ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Trabzon'a göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	12,5%	8	1	9
İmalat	19,3%	778	1532	2.310
İnşaat	3,0%	34	270	304
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	11,2%	229	808	1.037
Ulaştırma ve depolama	12,5%	35	764	799
Finans ve sigorta faaliyetleri	5,9%	9	29	37
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,3%	6	4	10
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,9%	46	0	46
Genel Toplam	**7,9%**	**1.145**	**3.407**	**4.553**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Trabzon ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Trabzon ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 19,3 ile İmalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırayı yüzde 12,5 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Ulaştırma ve Depolama paylaşıyor, üçüncü sırada ise yüzde 11,2 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yer almaktadır. Trabzon ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Tır-Çekici Şoförü gibi meslekler öne çıkmaktadır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)
Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Kuruyemiş Paketleme İşçisi	Tır-Çekici Şoförü	Tır-Çekici Şoförü
Makineci (Dikiş)	Pazarlamacı	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)
Muhasebeci	Kesici Aletler Bileyicisi	Pazarlamacı
Ön Muhasebeci	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Muhasebeci
Büro Memuru (Genel)	Ağır Kamyon Şoförü	Büro Memuru (Genel)
Aşçı	Muhasebeci	Plastik Mamuller İmal İşçisi
Temizlik Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Kesici Aletler Bileyicisi
Sekreter	Nc/Cnc Tezgah Operatörü	Kuruyemiş Paketleme İşçisi

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Beden İşçisi (Genel), Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle), Kuruyemiş Paketleme

İşçisi alırken; erkeklerde ise Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (Genel) ve Tır-Çekici Şoförü olarak sıralanmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Trabzon'da hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 37,3 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 14,5 ile işveren danışmanlığı, yüzde 7,3 ile Mevzuat Danışmanlığı, yüzde 5,1 ile İşbaşı Eğitim Programları, yüzde 0,4 ile Kurs Hizmetleri, yüzde 0,1 ile Kısa Çalışma Ödeneği ve Çalışanlara Yönelik Eğitim takip etmiştir. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile Eleman Talebi, İşveren Danışmanlığı, Mevzuat Danışmanlığı, İşbaşı Eğitim Programı olarak sıralanmıştır. Trabzon ilinde eleman talebi hizmetleri Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, İşveren Danışmanlığında Türkiye genelinin oldukça altında kalınmıştır.

Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 15-19 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Diğer yaş gruplarının oranı ise birbirine yakındır. Trabzon'da en fazla işyerinin 25 yaş üstü ve 0-4 yaş arası faaliyet gösteren işyerlerinde olmasına karşın, sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyeri 5-9 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada Eleman Talebi, ikinci sırada İşveren Danışmanlığı, üçüncü sırada ise Mevzuat Danışmanlığı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 15-19 yaş arası firmaların İŞKUR'dan aldıkları hizmetler oransal olarak sıralandığında; Eleman Talebi, İşveren Danışmanlığı ve İşbaşı Eğitim Programı hizmetleri ilk üç sırayı almaktadır. 20-24 yaş arası firmalarda ise bu sıralama Eleman Talebi, İşbaşı Eğitim Programı ve İşveren Danışmanlığı şeklindedir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 74,2'si 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise 20-24 yıl arasıdır. 25 yıl ve üzerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri tespit edilememiştir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%
İmalat	0,0%	88,4%	9,1%	33,6%	0,6%	21,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	85,1%	8,9%	29,7%	1,0%	23,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,1%	91,0%	11,8%	33,8%	0,4%	12,6%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	88,1%	6,8%	27,2%	1,7%	10,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	90,0%	6,0%	40,0%	0,0%	17,9%
Bilgi ve iletişim	0,0%	66,7%	66,7%	33,3%	0,0%	16,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	81,7%	9,1%	45,7%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	72,7%	36,4%	54,5%	0,0%	18,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	88,8%	0,0%	40,4%	7,4%	29,3%
Eğitim	0,0%	62,5%	40,6%	21,9%	3,1%	15,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	71,4%	35,7%	28,6%	0,0%	14,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	72,7%	18,2	36,4%	9,1%	9,1%
Genel Toplam	**0,1%**	**86,9%**	**11,8%**	**33,8%**	**1,0%**	**17,1%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. İşveren danışmanlığı hizmetinde ise Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Gayrimenkul Faaliyetleri ve Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleri ön planda olmuştur. Çalışanlara Yönelik Eğitim hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü, Çalışanlara Yönelik Eğitim hizmetinden diğer sektörlere göre daha yüksek oranda yararlanmışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Trabzon ilinde part-time çalışanı olan, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri İŞKUR hizmetlerinden kısa çalışma ödeneği hizmetinden faydalanmamışlardır. Part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları benzerlik göstermektedir. Trabzon ilinde part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin en fazla yararlandıkları hizmet eleman talebidir ve bu durum Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir. Trabzon'da eleman talebi hizmetinin ardından işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı ve kurs hizmetleri yer almaktadır. Bu durum Türkiye geneli ile aynıdır.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilindeki işyerlerinin yüzde 12,5'i açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Trabzon'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Trabzon ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Trabzon			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,0%
İmalat	348	37,7%	4,8%	44,6%	2,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su temini; Kanalizasyon, Atık yönetimi ve İyileştirme faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	100	10,8%	1,2%	7,8%	1,4%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	180	19,5%	2,0%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve Depolama	26	2,8%	0,7%	3,7%	1,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	201	21,7%	6,1%	8,8%	2,1%
Bilgi ve İletişim	1	0,1%	0,4%	1,0%	1,2%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3	0,3%	1,4%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler	19	2,0%	2,1%	3,4%	2,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	12	1,3%	0,3%	6,1%	1,5%
Eğitim	8	0,9%	0,6%	1,1%	0,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1	0,1%	0,1%	2,0%	1,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	19	2,1%	3,7%	0,3%	1,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	5	0,6%	1,0%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	**925**	**100,0%**	**2,3%**	**100,0%**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 37,7 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 21,7% ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri, üçüncü olarak yüzde 19,5 % ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla İnşaat Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor Faaliyetleri

sektörleri izlemiştir. Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Gayrimenkul faaliyetleri açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel baz da açık iş sayısına bakıldığında ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Trabzon ilinde açık iş oranı yüzde 2,3 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 0,6 puan üzerindedir. Trabzon'da sektörel baz da en yüksek açık iş oranı yüzde 6,1 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründedir. Bunu yüzde 4,8 ile İmalat sektörü ve yüzde 3,7 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor takip etmektedir. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da toplam açık işlerin yüzde 10,4'ü için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye genelinden düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 59,0 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 30,6 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Trabzon ilindeki açık işlerin çoğu için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Sektör	10+ Açık İş Verme Oranı
İmalat	21,10%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	20,40%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	19,10%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	17,70%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	13,20%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	13,00%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	12,50%
Ulaştırma Ve Depolama	9,20%
İnşaat	6,80%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	6,70%
Bilgi Ve İletişim	5,60%
Eğitim	4,60%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,80%
Genel Toplam	**12,5%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 12,5 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Trabzon'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 21,10 ile İmalat sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Trabzon'da ikinci sırada yüzde 20,40 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 19,10 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Trabzon ilinde sektörel bazda; en az açık işi oranı olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleridir.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 15-19 yaş grubuna

sahip işyerleri ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir. 25 + yaş işyerleri ile 10-14 yaş işyerlerinin açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez
İmalat	7,6%	76,0%	16,5%
İnşaat	8,5%	84,1%	7,3%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	21,0%	51,5%	27,5%
Ulaştırma Ve Depolama	0,0%	91,3%	8,7%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,2%	32,0%	64,8%
Bilgi Ve İletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	5,6%	16,7%	77,8%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	18,6%	25,5%	55,9%
Eğitim	75,0%	0,0%	25,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	22,2%	22,2%	55,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	40,0%	40,0%	20,0%
Genel Toplam	**10,4%**	**59,0%**	**30,6%**

Kaynak: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği görülmektedir. Bilgi ve iletişim ve Eğitim sektöründe ise kadın eleman talep oranlarının, erkek eleman oranlarına göre fark edilir düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama sektörlerinde yoğun bir şekilde erkek eleman talep edilmiştir. Benzer şekilde İnşaat sektörü de açık işlerde erkek eleman talebi yüksek olmuştur. Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe ise kadın ve erkek eleman talebi eşittir.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	Trabzon			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	45	4,8%	1,1%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	220	23,8%	3,5%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	235	25,4%	2,9%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	6	0,6%	21,7%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	40	4,4%	1,0%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	199	21,5%	2,3%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	73	7,9%	2,1%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	105	11,3%	1,9%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	2	0,2%	0,2%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	**925**	**100%**	**2,3%**	**100%**	**1,7%**

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubundadır. İkinci sırada Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Açık iş talebi düşük olan meslek grupları ise Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su ürünleri çalışanları meslek gruplarıdır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımında birinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada ise Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Trabzon'da açık iş dağılımında birinci sırada yer alan Nitelik Gerektirmeyen Meslek grubu, açık iş oranında üçüncü sırada yer almaktadır. Açık iş oranında birinci sırada yer alan Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları ise açık iş dağılımında sondan ikinci sırada yer almaktadır. Yöneticiler Meslek grubu ise hem açık iş dağılımda hem de açık iş oranlarında son sırada yer almaktadır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Trabzon			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	29,8%	29,1%	41,2%	25,5%	25,0%	49,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	11,2%	25,9%	62,9%	17,6%	19,3%	63,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	9,1%	80,1%	10,9%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	100,0%	0,0%	23,7%	41,7%	34,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	25,7%	24,9%	49,5%	21,3%	27,5%	51,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3,7%	91,1%	5,2%	12,6%	51,1%	36,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	10,4%	64,3%	25,3%	11,0%	73,9%	15,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	11,0%	41,5%	47,5%	18,6%	61,3%	20,2%
Yönetici	0,0%	0,0%	100,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	**10,4%**	**59,0%**	**30,6%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinin açık işlerinde erkeklerin ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran eşit seviyededir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları, Hizmet ve Satış elemanları ve Yönetici Meslek gruplarıdır.

Trabzon'da fark etmez seçeneği en yüksek olan meslek grubu Yönetici iken Türkiye'de eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grubu Profesyonel Meslek Mensuplarıdır. Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Beden İşçisi (Genel)	16,6%	Çağrı Merkezi Görevlisi	18,1%
2	Garson (Servis Elemanı)	10,1%	Garson (Servis Elemanı)	8,5%
3	Pazarlamacı	4,6%	Beden İşçisi (Genel)	6,7%
4	Satış Danışmanı	3,9%	Ayakkabı İmalatçısı	4,6%
5	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	3,7%	Komi (Garson Yardımcısı)	4,4%
6	Servis Komisi	3,4%	Pazarlamacı	3,0%
7	Makineci (Dikiş)	2,3%	Satış Danışmanı	2,9%
8	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	2,1%	Ön Muhasebeci	2,7%
9	Ön Muhasebeci	2,0%	Makineci (Dikiş)	2,4%
10	Kalıpçı-Pres	2,0%	Ağır Kamyon Şoförü	2,1%
11	Aşçı	1,5%	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	2,0%
12	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	1,5%	Reyon Görevlisi	1,9%
13	Temizlik Görevlisi	1,4%	İnşaat Mühendisi	1,8%
14	Betonarme Demircisi	1,3%	Şoför-Yük Taşıma	1,8%
15	Ütücü	1,3%	Demirci (Makine İle)	1,3%
16	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	1,3%	Mimar	1,3%
17	Şoför-Yük Taşıma	1,2%	Temizlik Görevlisi	1,2%
18	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	1,2%	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	1,2%
19	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	1,2%	Otobüs Muavini	1,1%
20	Bulaşıkçı (Stevard)	1,1%	Seyahat Servis Elemanı (Host/Hostes/Otobüs-Tren)	1,1%
21	Diğer Meslekler	36,4%	Diğer Meslekler	29,9%
Toplam		100%	Toplam	100%

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslekte çok fazla değişiklik gözlenmemiştir.2014 yılında ilk üçte yer alan Beden İşçisi (Genel) ve Garson (Servis Elemanı) aynı şekilde 2015 te de ilk üçe girmiştir. Buna karşın 2014 yılında ilk sırada yer alan Çağrı Merkezi Görevlisi, 2015 yılında ilk 20 meslek arasına girememişken,2015 yılında ilk sırayı Beden İşçisi (Genel) almıştır. Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Trabzon'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)
Temizlik Görevlisi	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)
Ön Muhasebeci	Garson (Servis Elemanı)	Servis Komisi
Pazarlamacı	Pazarlamacı	Makineci (Dikiş)
İngilizce Öğretmeni	Kalıpçı-Pres	Pazarlamacı
Paketleme İşçisi (El İle)	Betonarme Demircisi	Satış Danışmanı
Sekreter	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	Aşçı
Kuruyemiş Paketleme İşçisi	Şoför-Yük Taşıma	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı
Saya Hazırlayıcı	Servis Komisi	Ütücü
Makineci (Dikiş)	Mermer İşçisi	Ön Muhasebeci
Büro Memuru (Genel)	Alüminyum Doğramacı	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)
Kasiyer	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	Bulaşıkçı (Stevard)

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi ve Ön Muhasebeci iken, erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik) ve Garson (Servis Elemanı)yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Garson (Servis Elemanı), Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)ve Servis Komisi dir. Türkiye genelinde ise tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Trabzon'da birebir benzerlik söz konusudur. Arama kanalı olarak birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken bunu sırasıyla İŞKUR, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
İmalat	67,8%	10,7%	19,8%	63,7%	1,5%
İnşaat	63,4%	13,4%	6,1%	69,5%	2,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	66,5%	25,2%	12,0%	65,3%	0,0%
Ulaştırma Ve Depolama	73,9%	30,4%	13,0%	56,5%	0,0%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	81,6%	22,4%	6,9%	73,9%	0,0%
Bilgi Ve İletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	66,7%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	50,0%	22,2%	55,6%	22,2%	0,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	28,0%	18,6%	9,3%	53,4%	0,0%
Eğitim	37,5%	12,5%	0,0%	75,0%	0,0%
İnsan Sağliği Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	80,0%	20,0%	0,0%	80,0%	0,0%
Genel Toplam	69,7%	17,0%	13,7%	64,5%	0,8%

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da İnsan Sağlığı ve Sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe açık iş arama kanalı olarak sadece İŞKUR kullanılmaktadır. Türkiye genelinde ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. Diğer hizmet faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde de açık işler büyük bir oranda İŞKUR aracılığı ile aranmaktadırlar. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründeki firmalar açık işlerini sadece Akraba-Eş Dost vasıtası ile aramaktadırlar. Özel İstihdam Bürolarını açık iş arama kanalı olarak inşaat ve imalat sektöründeki firmalar kullanmaktadırlar.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grup	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb.	İnternet-Sosyal Medya	İşkur Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	80,9%	11,3%	24,5%	75,1%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	80,0%	27,4%	11,3%	55,7%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	68,4%	11,1%	5,4%	58,6%	2,7%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	46,7%	14,8%	4,4%	78,1%	2,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	60,7%	35,3%	11,8%	56,5%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	57,9%	5,0%	14,7%	71,1%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	39,4%	12,9%	28,5%	55,9%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	81,4%	0,0%	0,0%	18,6%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**69,7%**	**17,0%**	**13,7%**	**64,5%**	**0,8%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilinde Yöneticiler meslek gruplarının tamamı Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmaktadır. İŞKUR'u oransal olarak en fazla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Yönetici meslek grupları için kullanmaktadırlar. Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları arama kanalı olarak sadece Akraba-Eş Dost ve İŞKUR 'u kullanmaktadır. Özel İstihdam Büroları sadece iki meslek grubu için arama kanalı olarak kullanılmaktadır. Bunlar ise sırasıyla Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılarıdır.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

MESLEKLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Beden İşçisi (Genel)	85,2%	11,5%	36,8%	76,9%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	80,8%	32,2%	11,5%	56,5%	0,0%
Pazarlamacı	61,9%	39,2%	5,1%	65,9%	0,0%
Satış Danışmanı	55,4%	29,7%	26,9%	32,7%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	74,9%	9,2%	0,0%	31,2%	0,0%
Servis Komisi	100,0%	37,9%	0,0%	55,2%	0,0%
Makineci (Dikiş)	15,1%	30,2%	0,0%	84,9%	0,0%
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	22,4%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	58,0%	6,4%	23,5%	77,0%	0,0%
Kalıpçı-Pres	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer	69,5%	13,2%	9,4%	63,2%	1,8%
Genel Toplam	**69,7%**	**17,0%**	**13,7%**	**64,5%**	**0,8%**

Kaynak: İPA 2015

En çok açık işi olan meslek gruplarına bakıldığında bunlardan Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu) ve Kalıpçı-Pres mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Makineci (Dikiş) mesleğinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Büroları fazla tercih edilmemektedir. Sadece diğer mesleklerde eleman aranırken Özel İstihdam Bürosu kullanılmaktadır. Bu oran 1,8% dir.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	21,8%	17,7%	10,4%	15,6%	6,4%	28,1%
Gazete-İlan vb.	11,2%	25,7%	11,9%	19,9%	5,6%	25,9%
İnternet-Sosyal Medya	14,4%	9,5%	4,2%	16,9%	4,5%	50,4%
İŞKUR aracılığıyla	20,7%	17,7%	9,2%	26,6%	8,1%	17,8%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	30,4%	66,7%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	20,0%	18,3%	10,7%	22,2%	7,4%	21,4%

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 15-19 yaştaki firmalar, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 25+ yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 25+ yaş firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran +25 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak Özel istihdam Bürolarını tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 15-19 yaş arası firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Trabzon			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	72,7%	6,5%	20,8%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	76,0%	17,5%	6,5%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	83,4%	10,8%	5,9%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	84,0%	7,4%	8,5%	70,4%	12,3%	17,3%
Özel İstihdam Büroları	31,3%	0,0%	68,7%	56,7%	21,6%	21,7%
Genel Toplam	**73,8%**	**9,7%**	**16,5%**	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

Kaynak: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Trabzon ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Trabzon'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. Verilere bakıldığında hem Türkiye hem de Trabzon ilinde 0-30 gün arası sürede aranan açık işlerde arama kanalı olarak en çok İŞKUR'un kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Trabzon			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	7,3%	64,6%	28,1%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	16,5%	55,7%	28,0%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	8,0%	68,1%	23,6%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR	8,8%	53,1%	38,2%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	97,0%	0,0%	13,4%	28,2%	58,4%
Toplam	10,4%	59,0%	30,6%	17,8%	45,1%	37,2%

Kaynak: İPA 2015

Arama kanalı ile aranan açık işlerde de hem Trabzon'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Trabzon'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmıştır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de hem Trabzon hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Trabzon'da en fazla erkekler aranırken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Trabzon ve Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Özel İstihdam Büroları kullanılarak aranan açık işlerde Trabzon'da en fazla erkekler, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir.

Trabzon'daki açık işlerin yüzde 32,9'u vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Trabzon genelinde en fazla Akraba-Eş dost arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri Özel İstihdam Büroları vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	75,8%	83,3%	72,1%	79,5%
Gazete-İlan vb	29,1%	22,0%	37,9%	27,2%
İnternet-Sosyal Medya	24,3%	32,4%	8,6%	24,9%
İŞKUR aracılığıyla	43,1%	66,4%	86,4%	70,5%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 79,5 lik kısmının Akraba-Eş Dost aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 70,5 ile İŞKUR arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 63,7'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 7,3'ünde kadın eleman arandığı, yüzde 29'unda ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 83,3 'ü Akraba-Eş Dost vasıtasıyla aranmaktadır. Aynı şekilde Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı ise yüzde 89,8'lik oranıyla Akraba-Eş Dost'tur. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Trabzon'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini arama kanalları; hem Trabzon geneli açık işlerin aranma kanalları hem de Türkiye geneli vardiyalı çalışma yapılan ve açık işi olan işyerlerinin aranma kanalları ile farklılaşmaktadır.

Trabzon'daki açık işlerin yüzde 11,4'ü part-time çalışanı olan işyerlerindedir. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Trabzon genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz. Part-time çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla eleman aramamaktadır.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	67,6%	93,8%	75,2%	83,8%
İŞKUR aracılığıyla	32,6%	4,2%	51,8%	27,4%
Gazete-İlan vb	0,0%	0,0%	11,3%	5,1%
İnternet-Sosyal Medya	65,0%	29,3%	86,7%	57,4%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 83,8'lik kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 48,7'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 6,3'ünde kadın eleman, yüzde 45,1'inde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda kadın eleman arayan işyerleri bu açık işlerin yüzde 67,6 Akraba-Eş Dost vasıtasıyla aramaktadır. Bunu yüzde 65 ile internet-sosyal medya izlemektedir. Erkek eleman arama yolunda ise yüzde 93,8'lik bir oranla Akraba-Eş Dost tercih edilmektedir. Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir. Trabzon'daki açık işlerin yüzde 17,9'u İhracat yapan işyerlerindedir. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile

aradığı incelediğinde; Trabzon genelinde açık iş arama kanalı olarak en fazla İnternet-Sosyal Medya arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise Akraba-Eş Dost gelmektedir. Buna karşın Özel İstihdam Bürosu arama kanalı olarak kullanılmamaktadır.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	0,0%	88,8%	19,6%	62,8%
İŞKUR aracılığıyla	0,0%	21,7%	10,9%	17,1%
Gazete-İlan vb	0,0%	1,1%	0,0%	0,7%
İnternet-Sosyal Medya	100,0%	62,2%	100,0%	75,8%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 75,8'lik kısmının İnternet-Sosyal Medya arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 62,8 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 64' ünde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 5,8'inde kadın eleman aranmakta iken, yüzde 30,1' inde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde yüzde 100,0'lük bir oranda İnternet-Sosyal Medya vasıtasıyla eleman aranmaktadır. Erkek eleman aranma yolunda ise yüzde 88,8'lik bir oranda Akraba-Eş Dost tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 100'lük bir oranı İnternet-Sosyal Medya arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	42,7%	72,5%	52,3%	63,4%	20,0%	26,1%	29,3%	26,4%
İŞKUR aracılığıyla	73,3%	69,3%	86,8%	74,9%	4,9%	10,1%	22,8%	13,5%
Gazete-İlan vb	23,1%	15,2%	22,9%	18,3%	11,4%	5,5%	0,4%	4,6%
İnternet-Sosyal Medya	12,2%	20,1%	10,4%	16,4%	2,4%	2,0%	3,7%	2,5%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	1,4%	0,0%	0,8%	0,0%	0,4%	0,0%	0,3%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi

yüzde 86,8 ile İŞKUR ve yüzde 52,3 ile akraba-eş Dost'tur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 26,4'ünde Akraba-Eş Dost ve yüzde 13,5'unda İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 68,1'lik kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Trabzon'daki 925 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Daha sonra sırası ile Takım Çalışmasına Uyum, İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme, Bilgisayar kullanımı, Satış ve Pazarlama ile Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Proje Tabanlı Çalışma, Yabancı Dil Becerisi gelmektedir. Proje Tabanlı Çalışma Trabzon ilinde açık işlerde az tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; hem kadın hem erkek eleman taleplerinde de öncelikli beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve ikinci öncelikli beceri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik iken fark etmez eleman talebinde bu öncelik değişmektedir. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. Kadınlar ile erkeklerde tercih edilen beceriler farklılaşmaktadır. Kadınlarda İletişim ve İfade Yeteneği, ön sıralarda istenen beceriyken, Erkeklerde ise Takım Çalışmasına Uyum ön sıralarda bulunmaktadır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında İmalat sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, inşaat sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, eğitimde sektöründe İletişim ve İfade Yeteneği, Toptan ve perakende ticaret sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Ulaştırma ve Depolama sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler sektöründe proje tabanlı çalışma, İdari ve Destek Hizmet

Faaliyetleri sektöründe İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgi ve iletişim sektöründe Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; büro hizmetlerinde çalışan elemanlarda açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve bilgisayar kullanımıdır. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek gruplarındaki açık işlerde öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. Hizmet ve satış elemanları ve Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek elemanlarında açık işlerde öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisidir. Profesyonel meslek gruplarında ise Bilgisayar kullanımı ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. Açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 7'sında ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 4 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 2 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği, Takım çalışması, 1 meslekte Bilgisayar kullanımı ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Beden İşçisi mesleğinde sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik; Garson mesleğinde Takım çalışması, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe; pazarlamacıda ağırlıklı olarak Satış ve Pazarlama Becerisi, İletişim ve İfade Yeteneği, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe en fazla aranan beceriler olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Trabzon genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" ikinci sırada "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" tir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir. Gazete-İlan vb. arama kanalında öne çıkan beceri ise Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Özel İstihdam Büroları arama kanalında ise en fazla istenen beceri Takım Çalışması becerisidir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 73,8'inin 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Trabzon ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 gün,31-89 gün ve 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır. Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Trabzon'da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Bu sıralamadan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Trabzon'da ise Meslek Lisesi, Lisans, MYO, Çıraklık Eğitimi şeklinde gerçekleşmiştir. Trabzon'da açık işlerde aranan lisansüstü eğitim düzeyi yüzde sıfırken bu oran Türkiye genelinde yüzde 0,3 dür.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Fark etmez	23,8%	57,1%	36,5%	47,3%
Lise altı	12,1%	16,8%	20,1%	17,3%
Genel lise	51,6%	15,9%	33,2%	24,9%
Çıraklık Eğitimi	1,3%	1,0%	0,0%	0,7%
Lisans	4,5%	1,8%	7,5%	3,8%
Meslek lisesi	3,8%	5,4%	1,6%	3,9%
Meslek yüksekokulu	4,6%	1,8%	1,2%	1,9%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık

işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 51,6 ile Genel lise, bunu takiben yüzde 23,8 ile fark etmez olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 57,1 ve bunu takiben yüzde 16,8 ile lise altı eğitimli talep edilmektedir.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Toptan Ve Perakende Ticaret	1,2%	10,2%	46,7%	4,8%	1,8%	1,8%	0,0%	33,5%
İmalat	0,4%	29,0%	13,0%	3,7%	1,5%	1,5%	0,0%	51,0%
İnşaat	1,2%	9,8%	9,8%	7,3%	4,9%	6,1%	0,0%	61,0%
Ulaştırma Ve Depolama	0,0%	21,7%	17,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	60,9%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	10,6%	32,4%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	56,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0,0%	0,0%	5,6%	0,0%	5,6%	83,3%	0,0%	5,6%
Bilgi Ve İletişim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	33,3%
Eğitim	16,1%	0,0%	46,6%	9,3%	18,6%	9,3%	0,0%	0,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	16,1%	0,0%	46,6%	9,3%	18,6%	9,3%	0,0%	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	0,0%	22,2%	55,6%	22,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	60,0%
Genel Toplam	**3,6%**	**23,8%**	**17,7%**	**1,9%**	**1,0%**	**2,3%**	**0,3%**	**49,6%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde bilgi ve iletişim tercih edilen eğitim düzeyi meslek yüksekokul iken, Ulaştırma Ve Depolama, İnşaat ve Diğer Hizmet Faaliyetlerinde en çok fark etmez eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,3%	14,7%	3,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	80,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	0,0%	8,7%	47,0%	3,0%	1,1%	1,0%	0,0%	39,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	19,9%	13,5%	9,4%	0,0%	0,0%	0,0%	57,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	53,9%	12,3%	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	31,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2,0%	7,9%	56,5%	9,3%	15,2%	3,1%	0,0%	5,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2,7%	0,0%	75,2%	5,1%	4,8%	2,6%	0,0%	9,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	2,6%	5,9%	0,0%	5,1%	73,8%	0,0%	12,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	18,6%	62,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	18,6%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,7%**	**17,3%**	**24,9%**	**3,9%**	**1,9%**	**3,8%**	**0,0%**	**47,3%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; nitelik gerektirmeyen meslekler ve sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmezdir. Yöneticiler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi ise genel lise olarak belirtilmiştir. Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır. Tesis ve Makine Operatörü ve Montajcılar ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda, MYO, Lisans ve Lisansüstü mezunu talep edilmemiştir.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Fark etmez	79,1%	13,8%	10,1%	69,6%	0,6%
Lise altı	58,7%	9,3%	15,2%	71,6%	0,0%
Genel lise	68,2%	27,9%	13,1%	56,5%	0,0%
Çıraklık Eğitimi	31,4%	0,0%	0,0%	68,6%	0,0%
Lisans	41,9%	8,8%	42,0%	40,2%	0,0%
Meslek lisesi	60,4%	22,0%	26,6%	51,1%	14,7%
Meslek yüksekokulu	43,5%	37,5%	19,1%	54,0%	0,0%
Genel Toplam	**69,7%**	**17,0%**	**13,7%**	**64,5%**	**0,8%**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR ve gazete-ilan arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Genel lise ve meslek lisesi eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Trabzon genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Çıraklık Eğitimi	72,6%	8,4%	19,0%
Lise altı	74,3%	7,8%	17,9%
Genel lise	77,8%	10,6%	11,6%
Meslek lisesi	73,5%	8,9%	17,6%
Meslek yüksekokulu	81,2%	5,8%	13,0%
Lisans	64,8%	29,4%	5,8%
Fark etmez	72,6%	8,4%	19,0%
Genel Toplam	**73,8%**	**9,7%**	**16,5%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da Bütün eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilir durumda olduğu gözükmektedir.

Trabzon ilinde sektörlerin tamamı açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	61,6%	8,5%	30,0%
İnşaat	85,4%	2,4%	12,2%
Toptan Ve Perakende Ticaret	79,0%	9,0%	12,0%
Ulaştırma Ve Depolama	73,9%	0,0%	26,1%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	85,1%	13,9%	1,1%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	33,3%	61,1%	5,6%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	46,6%	18,6%	34,8%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	73,8%	9,7%	16,5%

Kaynak: İPA 2015

İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İmalat, Ulaştırma Ve Depolama sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise çoğunlukla açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
0-4	77,2%	17,6%	5,2%
5-9	70,2%	8,0%	21,9%
10-14	82,2%	3,1%	14,6%
15-19	72,2%	10,5%	17,3%
20-24	63,6%	6,7%	29,7%
25+	74,6%	7,3%	18,0%
Genel Toplam	73,8%	9,7%	16,5%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 15-19 yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 72,2'sini 0-30, yüzde 10,5'ini 31-89, yüzde 17,3'sini 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir. 0-4 yaş arası işyerlerinin açık işlerini doldurmakta zorlanmadığı ve sadece yüzde 22,8'lik bir kısmını 31+ gündür aramakta olduğu görülmüştür. Açık işlerini karşılamakta en çok zorlanan yaş grubu ise yüzde 29,7'lik oranla 90+ gündür eleman arayan 20-24 yaş grubudur.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
İmalat	61,56%	8,47%	29,98%
İnşaat	85,37%	2,44%	12,20%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	79,03%	8,99%	11,98%
Ulaştırma Ve Depolama	73,91%	0,00%	26,09%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	85,07%	13,86%	1,07%
Bilgi Ve İletişim	100,00%	0,00%	0,00%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	100,00%	0,00%	0,00%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	33,33%	61,11%	5,56%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	46,58%	18,63%	34,78%
Eğitim	100,00%	0,00%	0,00%
İnsan Sağliği Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	100,00%	0,00%	0,00%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	100,00%	0,00%	0,00%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100,00%	0,00%	0,00%
Genel Toplam	**73,79%**	**9,71%**	**16,50%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri olmuştur.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır. Trabzon ilindeki işyerlerinin yüzde28,3'ü eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Trabzon ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta yaşadığı zorluk Türkiye ortalamasına oldukça yakındır.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 28'inin aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Trabzon ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenlerin bir kısmının istedikleri elemanı bulurken zorluk çektikleri görülmektedir. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Trabzon ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İmalat ve Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri izlemektedir. Daha iyi bir analiz için sektördeki toplam işyerlerinin ne kadarının eleman temininde güçlük çektiğine bakmak gerekir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	9	2	22,20%	8	0	0,00%
İmalat	310	161	51,80%	299	127	42,30%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	7	0	0,00%	7	1	20,00%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	2	0	0,00%	1	0	0,00%
İnşaat	574	150	26,20%	521	68	13,10%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	557	237	42,50%	540	172	31,80%
Ulaştırma Ve Depolama	176	45	25,30%	173	44	25,60%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	191	116	60,90%	183	78	42,70%
Bilgi Ve İletişim	22	7	33,40%	21	6	27,80%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	22	7	31,80%	18	4	23,60%
Gayrimenkul Faaliyetleri	3	1	33,30%	3	1	33,30%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	51	18	34,80%	49	10	21,30%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	65	10	16,10%	61	16	26,20%
Eğitim	68	32	47,10%	66	15	23,10%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	30	12	39,30%	29	12	42,30%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	16	5	31,30%	16	4	26,70%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	40	14	35,90%	33	13	40,60%
Genel Toplam	**2143**	**817**	**38,12%**	**2028**	**573**	**28,30%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 115 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri

sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerlerinden yüzde 30 oranında olan 244 işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz sene temininde güçlük çektiğini belirten her 3 işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Trabzon'daki işyerlerinin yüzde 38,12'sinin eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin her 3 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 9.82 puanlık bir azalışla yüzde 28,3 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu azalma yukarıda da belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 30 oranında bir azalışın olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla beraber işyeri sayısında 115 azalma gerçekleşmiştir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında oransal olarak farklılaşmanın en çok Eğitim sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörde temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 24 puanlık bir azalış gerçekleşmiş ve yüzde 23,1 işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Daha sonra sırayı Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü almaktadır. Söz konusu sektörde 22,2 puanlık bir azalışla sektördeki işyerleri temininde güçlük çekmediklerini belirtmiştir. Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe temininde güçlük çekme oranları değişmezken; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri sektörleride temininde güçlük çekme oranları artmıştır.

Trabzon'da geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı genel olarak azalmıştır. Trabzon'da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 573 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	429	199
Hizmet Ve Satış Elemanları	340	220
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	288	105
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	253	235
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	140	73
Profesyonel Meslek Mensupları	96	40
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	49	45
Yöneticiler	7	2
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	6

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde 429 kişi ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı 340 kişi ile Hizmet Ve Satış Elemanları, 288 kişi ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu açık işlerde 235 kişi ile ilk sırada yer alırken, temininde güçlük çekilen kişilerde 253 kişi ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Trabzon ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Trabzon'da Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda çalışanların yüzde 10,3'ünün temininde güçlük çekilmektedir. 2015 İPA'da sırayı yüzde 5,5 ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu ve yüzde 5,3 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grupları almaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Trabzon'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Garson (Servis Elemanı)	8,3%
Beden İşçisi (Genel)	6,2%
Satış Danışmanı	4,6%
Pazarlamacı	3,0%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	2,9%
Şoför-Yük Taşıma	2,2%
Mermer İşçisi	2,0%
Tır-Çekici Şoförü	1,9%
Ambulans Sürücüsü	1,8%
Diğer	66,9%
Genel Toplam	**100,00%**

Kaynak: İPA 2015

Garson (Servis Elemanı) mesleği yüzde 8,3'lük payla ilk sırada yer almaktadır. Bunu yüzde 6,2 ile Beden İşçisi (Genel) ve yüzde 4,6 ile Satış Danışmanı mesleği takip etmektedir. Bu meslekler Trabzon işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,

- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

Nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. Buna göre en çok teminde güçlük çekme nedeni "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 79,4'ü söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 4,2 puanlık bir azalışla yüzde 75,2 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından işaretlenen nedenler sırası ile geçtiğimiz yıla göre 0,1 puanlık düşüşle yüzde 60,6 işveren tarafından işaretlenen "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" ve 3,3 puanlık düşüşle yüzde 41,2 işveren tarafından işaretlenen "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" nedenleridir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Trabzon ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Trabzon'da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Neden sıralamasında Trabzon ve Türkiye geneli sıralaması çoğunlukla paralellik gösterirken; Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi Trabzon ili için dördüncü sırada yer alırken Türkiye genelinde önerilen ücretin az bulunması bu nedenin önüne geçmiştir.

Trabzon'da temininde güçlük çekmeyi diğer nedenlere kıyasla en az etkileyen vardiyalı çalışma olması nedenidir.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Kaynak: İPA 2015
*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; sektörlerin genel bir eğilim izlemediği sektörlere göre nedenlerin farklılık gösterdiği ortadadır. Temininde güçlük çeken mesleklerde en çok sorun yaşayan İmalat Sektörü; bu sorunu sırasıyla 'bu meslekte işe başvuru yapılmaması', 'yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması', 'gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması' gibi nedenlere bağlamaktadır. Temininde güçlük çekmede ikinci sırada yer alan Toptan Ve Perakende Ticaret sektöründe ise işverenlerin hemen hemen yarısı kadarı temininde güçlük çekme nedenlerini vardiyalı çalışma olmasına bağlamışlardır. Aynı sektörde temininde güçlü çekme nedenleri önem sırası 'çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi' ve önerilen ücretin az bulunması' şeklindedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; temininde güçlük çekilen meslekte en düşük orana sahip İdari Ve Destek Hizmetleri sektörünün temininde güçlük çekmesinin en önemli nedeni çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesidir.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Garson (Servis Elemanı)	8,5%	9,1%	8,7%	6,9%	8,9%	7,4%
Beden İşçisi (Genel)	12,0%	5,7%	4,9%	14,8%	7,3%	0,0%
Satış Danışmanı	0,5%	5,5%	4,7%	1,9%	9,0%	7,4%
Pazarlamacı	1,8%	3,8%	3,7%	6,4%	3,8%	0,0%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	0,0%	0,0%	0,1%	13,6%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	0,5%	2,0%	2,7%	2,9%	5,4%	0,0%
Mermer İşçisi	3,8%	1,3%	2,0%	3,8%	0,0%	0,0%
Tır-Çekici Şoförü	0,3%	2,4%	1,8%	2,6%	5,6%	0,0%
Ambulans Sürücüsü	0,0%	2,4%	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2,0%	1,2%	2,9%	2,4%	2,2%	0,0%
Makineci (Dikiş)	0,0%	2,3%	1,8%	0,0%	2,8%	0,0%
Aşçı	1,0%	1,3%	1,2%	1,9%	3,0%	0,0%
Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	4,6%	0,1%	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrikçi (Genel)	1,7%	1,1%	1,8%	0,3%	0,0%	0,0%
Motorsikletli Kurye	0,5%	0,7%	1,3%	3,4%	0,0%	0,0%
Mobilya Montaj İşçisi	1,0%	1,5%	1,2%	1,6%	3,0%	0,0%
Temizlik Görevlisi	1,0%	1,1%	0,3%	1,5%	5,4%	7,4%
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	1,8%	1,3%	1,6%	0,9%	0,0%	0,0%
Mobilya Döşeme Ustası	0,8%	1,5%	0,4%	1,0%	0,0%	0,0%
Servis Komisi	0,3%	1,2%	1,4%	0,0%	1,5%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Garson mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi işe gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması olarak yansımıştır bu meslekte eleman temininde güçlük çekilmesi nedenleri incelendiğinde ağırlıklı olarak arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. İşgücü bulunamamasından kaynaklanan bu sorunların giderilmesinde ilgili mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir. Eleman temininde en çok güçlük çekilen ikinci meslek ise Beden işçisi(genel)'dir. Bu meslekte temininde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde ise; en önemli nedenin çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ikinci nedenin ise bu meslekte işe başvuru yapılmaması almaktadır. Yani bu meslekte temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerdeki kişilerin çalışma koşullarından ve bu gibi sebepleri de kapsayan başvuru eksikliğinden kaynaklanmıştır.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Eleman Talebi	89%	86%
İEP	13%	11%
İşveren Danışmanlığı	42%	28%
KÇÖ	0%	0%
Kurs	1%	1%
Mevzuat Danışmanlığı	17%	17%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre eleman talebi, işbaşı eğitim programları ve işveren danışmanlığı hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Bununla beraber her iki işyeri durumu için kurs ve mevzuat danışmanlığı hizmetinden faydalanma konusunda fark olmadığı görülmektedir.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet işveren danışmanlığıdır.

Trabzon ilinde işyerlerinin yüzde 28'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 18'sinde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 37'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	2	2
İmalat	30	43	73
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	1	3	4
İnşaat	6	19	26
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	32	72	105
Ulaştırma Ve Depolama	3	16	19
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	50	46	96
Bilgi Ve İletişim	1	3	5
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0	1	1
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	2	2
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0	2	2
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6	15	21
Eğitim	1	1	2
İnsan Sağliği Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2	1	3
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	1	1	2
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2	1	3
Genel Toplam	137	230	366

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; vardiyalı eleman çalıştıran sektörlerin çoğu eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor Sektöründe yüzde 50,0, İmalat Sektöründe yüzde 49,9'dur. Madencilik Ve Taş Ocakçılığı, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler bu Dört sektörde ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin temininde güçlük çekme nedenleri konusunda Trabzon ile Türkiye geneli çoğunlukla paralellik göstermektedir.

Trabzon ilinde işyerlerinin yüzde 28'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 7,9'u ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 45,3'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde %35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	*	1	1
İmalat	29	29	58
İnşaat	10	6	16
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	26	35	61
Ulaştırma Ve Depolama	8	14	22
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	*	1	1
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	1	1	2
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	*	1	1
Genel Toplam	73	87	161

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Trabzon'da ihracat yapan işyerlerinden Madencilik ve taş ocakçılığı, Finans ve sigorta faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Bu Meslekte Eleman İşe Başvuru Yapılmaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Trabzon ili sıralaması birbirine yakındır.

Trabzon'da işyerlerinin yüzde 28'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 6,3'ünün part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 41'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38'dir.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	7	7	14
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı		3	3
İnşaat	7	12	19
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	10	14	24
Ulaştırma Ve Depolama	2	9	11
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	20	15	35
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler		1	1
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	3	1	5
Eğitim		5	5
İnsan Sağliği Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2	4	7
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	1	1	2
Diğer Hizmet Faaliyetleri		2	2
Genel Toplam	53	75	128

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part-time çalışanı olan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Trabzon'da Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Trabzon ile Türkiye geneli sıralaması birbirinin aynıdır.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	1,4%
İhracat Yapan İşyerleri	5,3%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	6,9%
Genel Toplam	2,5%

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 1,4 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 5,3, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 6,9 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklenti oranı yüzde 2,5'dir. Part-time Çalışanı Olan İşyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde genel net istihdam değişim oranına bakıldığında Trabzon ili Türkiye ortalamasının altında iken diğer göstergelerde ortalamanın üstündedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Trabzon'da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Trabzon, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde beklendiği görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	5	21,7%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	257	8,3%
Bilgi Ve İletişim	19	5,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	4	5,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	19	3,9%
İmalat	244	3,5%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	305	3,5%
İnşaat	272	3,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	17	3,2%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	20	2,3%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	3	1,4%
Ulaştırma Ve Depolama	14	0,4%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0	0,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	0,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	-3	-0,2%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-123	-3,4%
Eğitim	-66	-4,6%
Genel Toplam	985	2,5%

Kaynak: İPA 2015

Trabzon'da Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı, sektör geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Bunun yanı sıra Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü yüzde 21,7% oranında mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 8,3%'lük bir oranla bu sektörü Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Çalışmanın uygulandığı dönemde mevsimsel şartların normale göre daha soğuk olması İnşaat sektörünü olumsuz etkilemiştir. Bilgi ve İletişim sektörü yüzde 5,8 oranında istihdam artışı bekleyerek ilin bu sektörde de hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir.

Türkiye genelinde ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Hizmet Ve Satış Elemanları	311	5,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	227	4,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	314	3,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	235	3,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100	2,9%
Yöneticiler	4	0,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	-44	-1,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	-161	-4,0%
Genel Toplam	**985**	**2,5%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ’da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 311 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ve Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın değişmediği ve yüzde 5,1 oranında Hizmet Ve Satış Elemanlarının ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar yüzde 4,2 oranında, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu için ise yüzde 3,8 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği yöneticiler meslek grubunda ise 4 kişilik artış yüzde 0,5’lik bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra Tesis ve Makine Operatörleri ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (İnşaat)	Büro Memuru (Genel)
Garson (Servis Elemanı)	Beden İşçisi-Bina İnşaatı
Satış Danışmanı	Sıvacı
İnşaat Ustası	Tuğla Ve Kiremit Presçisi (Makineyle)
Ağır Kamyon Şoförü	İnşaat Boyacısı/Boyacı
Pazarlamacı	Taş Ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı
Beden İşçisi (Genel)	Matematik Öğretmeni-Ortaöğretim
Telefon Santral Operatörü	Tır-Çekici Şoförü
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Türkçe Öğretmeni
Betonarme Demircisi	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 209 farklı meslekte 1856 kişilik istihdam artışı beklenirken, 91 farklı meslekte de 870 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Garson (Servis Elemanı)	İnşaat Ustası	Beden İşçisi (İnşaat)
Ağır Kamyon Şoförü	Beden İşçisi (Genel)	İnşaat Ustası
Telefon Santral Operatörü	Makineci (Dikiş)	Garson (Servis Elemanı)
Servis Komisi	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı
Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı	Ütücü	Servis Komisi
Beden İşçisi (Genel)	Usta Yardımcısı (Elektrik)	Usta Yardımcısı (Elektrik)
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Mermer İşçisi	Temizlik Görevlisi
Pazarlamacı	Şoför-Yük Taşıma	Aşçı
Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Aşçı Yardımcısı
Usta Yardımcısı (Elektrik)	Pazarlamacı	Ahşap Mobilya İmalatçısı
Satış Danışmanı	Tır-Çekici Şoförü	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Aşçı	Çelik Konstrüksiyon İşçisi	Gaz Altı Kaynakçısı

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Beden İşçisi (İnşaat) olmasına rağmen vardiyalı çalışma ve ihracat yapılan işyerlerinde ise Garson (Servis Elemanı) ve İnşaat Ustası mesleği ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde de tüm işyerlerinden alınan veriler doğrultusunda hesaplanmış olan Beden İşçisi (İnşaat) mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	100,0%	*	*	*
Gayrimenkul Faaliyetleri	33,3%	*	*	66,7%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	25,7%	1,8%	42,1%	30,4%
İmalat	22,3%	5,1%	48,1%	24,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	18,8%	*	43,8%	37,5%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	17,8%	3,0%	46,4%	32,8%
Bilgi Ve İletişim	16,7%	*	44,4%	38,9%
Ulaştırma Ve Depolama	14,5%	8,5%	51,4%	25,6%
İnşaat	13,3%	6,3%	56,2%	24,2%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	11,8%	*	35,4%	52,8%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	11,5%	7,7%	57,7%	23,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	11,3%	1,9%	64,1%	22,7%
Eğitim	10,8%	16,9%	52,3%	20,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	8,5%	6,4%	51,1%	34,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	6,7%	*	20,0%	73,3%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	*	*	75,0%	25,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	*	*	60,0%	40,0%
Genel Toplam	**16,8%**	**4,9%**	**49,9%**	**28,4%**

Kaynak: İPA 2015

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Değişmeyecek Olan İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%
İhracat Yapan İşyeri	22,3%	4,1%	26,0%	47,6%
Vardiya Yapan İşyeri	23,0%	5,1%	26,0%	45,9%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	25,4%	4,2%	21,2%	49,2%
Toplam İşyeri	**16,8%**	**4,9%**	**28,4%**	**49,9%**

Kaynak: İPA 2015

Trabzon ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. Tüm işyerlerinin ağırlıklı olarak istihdam artışı ve azalış konusunda fikirleri bulunmamaktadır. Bu da iş yerlerinin gelecek planlamalarını yapamadıklarını piyasanın durumunu tahmin edemediklerini göstermektedir. İstihdam artışı konusunda en pozitif Kısmi Çalışanı Olan İşyerleri olduğu çalışma sonucunda ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

Trabzon İli İşgücü Piyasası Araştırması raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik Aktif İşgücü Programlarına yön vermektir. Bu doğrultuda kullanılacak parametreler işgücü arz ve talep tarafıdır.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma ve İş Kurumu verileri ele alınarak ilin işgücü piyasası TÜİK ve Çalışma ve İş Kurumu verileri ile analiz edilmiştir.

Talep boyutunun tespiti için Türkiye İstatistik Kurumu'ndan alınan 10+ çalışanı olan işyerlerine İşgücü Piyasası Araştırması Formu uygulanmıştır.

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına bakmak gerekmektedir. Trabzon ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranıdır. İşsizlik oranı yıllar itibariyle artış göstererek 2013 yılında %7,4 olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıl için İşgücüne Katılma Oranı %50,3, İstihdam Oranı ise %46,6 olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılsonu itibariyle Trabzon ilinde İŞKUR' a kayıtlı işsiz sayısı 28.798'dir. 2015 Ocak-Haziran verilerine göre ise toplam kayıtlı işsiz sayısı 35.128'dir. İşsizlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında 2015 yılı için en fazla kayıtlı işsizin Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olduğu görülür. İkinci sırada Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), üçüncü sırada ise Büro Memuru (Genel) mesleği yer almaktadır.

2015 yılı Ocak-Haziran dönemi için işverenlerin kuruma bildirdikleri açık iş sayısı 925'dir. Meslek olarak birinci sırada 153 kişiyle Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Bunu ikinci sırada Garson (Servis Elemanı) mesleği, üçüncü sırada ise Pazarlamacı mesleği izlemektedir.

2015 yılı Ocak-Haziran döneminde toplam 6.260 kişi kurumumuz aracılığıyla işe yerleştirilmiştir. En fazla işe yerleştirme yine Temizlik Görevlisi mesleğinde olmuştur. Bunu ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği, üçüncü sırada ise Güvenlik Görevlisi mesleği takip etmektedir.

2015 Ocak-Haziran döneminde toplam 485 kurs/program açılmış olup bu kurs/programlardan toplam 1.565 kişi faydalanmıştır. En fazla açılan program türü olan Mesleki Eğitim Kursu 793 adettir. 2014 yılında ise toplam 941 adet Mesleki Eğitim Kursu düzenlenmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Trabzon ilinde 2.375 işyeri araştırma kapsamına alınmış ve toplam 1.887 işyeriyle görüşülmüştür.

Yapılan işgücü piyasası araştırması sonucunda elde edilen veriler ışığında; Sektörlere göre çalışan sayısı oranlarına bakıldığında ilk sırada 8.708 çalışan ve %21,7'lik oran ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, ikinci sırada 8.213 çalışan ve %20,5'lik oran ile İnşaat sektörü, üçüncü sırada ise 6.881 çalışan ve %17,2'lik oran ile İmalat sektörü yer almaktadır. 1.887 işyerinde toplam 40.113 kişi istihdam edilmektedir.

İl Trabzon genelinde görüşülen 1.887 iş yerinden toplam 925 açık iş tespit edilmiştir. Trabzon genelinde açık iş oranı %2,3'tür. Açık işlerin dağılımına bakıldığında en fazla paya İmalat sektörünün %37,6'lık oranla sahip olduğu, bunu %21,7'lik oranla Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri ve %19,5'lik oranla Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinin takip ettiği görülmektedir.

Yapılan araştırmada iş arama kanallarının kullanılma oranları saptanmıştır. Buna göre Trabzon ilinde %64,4 ve Türkiye'de %57,5'lik oranlarla arama kanalı olarak en çok İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir.

Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel dağılımları incelendiğinde il bazında bu oranın Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektöründe daha fazla olduğu görülürken bunu sırasıyla aynı oranda olan İmalat ve Sağlık sonrasında da Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü izlemektedir.

Sektörel olarak net istihdam değişim oranlarını incelediğimizde ilk sırayı % 21,7 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü alırken ikinci sırayı %8,3 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektörü almaktadır.

İlin istihdam politikaları belirlenirken; istihdam artışı beklenen sektörlere yönelik gerekli işgücünün yetiştirilmesine öncelik verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :

Tarih ..... : ..... Telefonu :

E-Posta ..... : ..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz [ ] ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık İşiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354

MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir. Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere

göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir. Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık Ve Balıkçılık
B	Madencilik Ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan Ve Parekende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motordikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma Ve Depolama
I	Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi Ve İletişim
K	Finans Ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi Ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır. Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen 2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul 4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul 6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise 8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair

daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır. Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8	181	0	0	0	0,0%	0,0%
İmalat	299	6.881	348	127	244	4,8%	3,5%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	7	363	0	1	0	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	23	0	0	5	0,0%	21,7%
İnşaat	521	8.213	100	68	272	1,2%	3,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	540	8.708	180	172	305	2,0%	3,5%
Ulaştırma ve Depolama	173	3.489	26	44	14	0,7%	0,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	183	3.108	201	78	257	6,1%	8,3%
Bilgi ve İletişim	21	324	1	6	19	0,4%	5,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	18	226	3	4	3	1,4%	1,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	3	78	0	1	4	0,0%	5,1%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	49	873	19	10	20	2,1%	2,3%
İdari ve Destek Hizmetleri	61	3.630	12	16	-123	0,3%	-3,4%
Eğitim	66	1.431	8	15	-66	0,6%	-4,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	29	1.573	1	12	-3	0,1%	-0,2%
Kültür, Sanat ve Spor	16	497	19	4	19	3,7%	3,9%
Diğer Hizmetler	33	516	5	13	17	1,0%	3,2%
Genel Toplam	2.028	40.113	925	573	2985	2,3%	2.5%

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri TRABZON

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir. Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş

ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kâğıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.Bu kapsamda Trabzon ilinde 92 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 59 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 59 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.Çalışma kapsamında Trabzon ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 59 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin yaklaşık yüzde 30'u Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir.

Tablo 2 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan Ve Perakende Ticaret	17	136	8	144
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	7	30	16	46
İnşaat	6	21	1	22
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6	12	5	17
İmalat	5	21	1	22
Diğer Hizmet Faaliyetleri	3	4	1	5
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3	2	3	5
Eğitim	3	4	14	18
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	2	3	1	4
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	2	1	7	8
Ulaştırma Ve Depolama	2	5	0	5
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2	4	4	8
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	2	0	2
Toplam	59	245	61	306

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 13 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 306 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 20'si kadın, yüzde 80'i erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ve en fazla çalışan da bu sektördedir. Çalışanların yaklaşık yüzde 47'si bu sektördedir.

59 işyerinden 12 tanesinde 17 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık iş olan meslekler ise sırasıyla Emlak ve Emlak Yönetimi Meslek Elemanı/Emlak Danışmanı, Pazarlamacı, Gaz Altı Kaynakçısıdır.

Toplamda 30 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde en fazla güçlük çekilen meslekler sırasıyla Emlak Ve Emlak Yönetimi Meslek Elemanı/Emlak Danışmanı, Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi, Beden İşçisi (Genel), Aşçı, Paketleme İşçisi (El İle)dir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 76,7 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 63,3 oranında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından, yüzde 26,7 oranında çalışma ortam ve koşullarının uygun olmamasından, yüzde 20 oranında Bu meslekte işe başvuru yapılmaması, yüzde 6,7 oranında ise Önerilen ücretin az bulunması nedenlerinden dolayı teminde güçlük çekildiği bildirilmiştir. Vardiyalı çalışma olması tercihini hiçbir işyeri tercih etmemiştir.

Trabzon ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 12,7 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Beden İşçisi (İnşaat)	5	Şoför (Yolcu Taşıma)	1
Garson (Servis Elemanı)	4		
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	4		
Beden İşçisi (Genel)	3		
Emlak Ve Emlak Yönetimi Meslek Elemanı/Emlak Danışmanı	3		
Şoför-Yük Taşıma	2		
Pazarlamacı	2		
Mimar	2		
İnşaat Mühendisi	2		
Diğer	11		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam atışı verilen mesleklerle azalışı bildirilen mesleklere birlikte bakıldığında toplamda 37 kişilik bir artış olacağı belirtilmiştir.